

ОМЛАДИНА

ЛИСТ УЈЕДИЊЕНОГ САВЕЗА АНТИФАШИСТИЧКЕ ОМЛАДИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Год. II

23 новембра 1944

Број 20

Народни херој Иво-Лола Рибар

Кроз неколико дана 27-ХI завршиће се година дана од смрти Иве Рибара. Већ годину дана омладина Југославије не чује Лолкине ватрене речи, али она има његово дело, пут који је он утврдио и прокрчио и по том путу она корача смело сигурно да неће погрешити.

Готово на саму годишњицу смрти, опште признање које је Лола својим неуморним радом и јунашвом заслужно дошло је и са највишег места — Иво-Лола Рибар одликован је орденом Народни хероја.

Цело дело Иве Рибара, које га је изнело на чело омладине Југославије, нераздвајно је повезано са настајањем и развојем борбеног омладинског антифашистичког покрета. Лола се појављује онда када београдски универзитет први пут после мрачног периода шестојануарске диктатуре почиње да оживљава. Са његовим непосредним учешћем и под директним руководством развија се јединствени студентски антифашистички покрет — клица из које се касније развио јединствени опште омладински покрет — данашњи Уједињени савез. Нема сумње у то да је јединство студената на београдском универзитету обележило пут којим је требало ићи у стварању широког омладинског покрета у Југославији. Јединствене акције студената на београдском универзитету биле су пример свој осталој омладини не само у Београду и Србији већ и читавој Југославији.

Тај студентски покрет из кога је никло Лола и којим је он руководио, био је још доста пре рата, по својој значају прерастао границе само студентског, па и само омладинског покрета. Глас студената који се чуо на демонстрацијама, зборовима, кроз летке, новине и часописе, био је у исто време и глас свога онога што је напредно. Са београдског универзитета се увек чуо оштар протест против реакције, издајства и капитулације која се била зацаринила на архивима државне управе.

Лола је један од најбољих из оне јуначке генерације студената, која је знала да онако ватрено осуди сваки издајнички потез наше реакције, да буде најбољи део наше интелекције, оне генерације студената која је знала да издржи тешку борбу са профашистичким режимима и које је у току рата против туђина дала многобројне јуначке ослободилачке борбе и руководиоце Народно-ослободилачке војске.

Али значај Лолине појаве не задржава се само у оквирима Југославије. Лола се јавља и на међународним омладинским конгресима који се држе у Брислу, Женеви и Паризу године 1935 и 1936. Тамо, пред омладинским делегатима читавог света, он је представљао нашу омладину, и у име ње у својим ватреним говорима тражило од читаве омладине света борбу против фашизма и реакције, који су носили рат-борбу за мир и слободу. У иностраној штампи се још и данас појављују чланци у којима учесници међународних конгреса топло пишу, сећајући се Лоле као једног од најактивнијих делегата чија је реч снажно утцала на ред тих омладинских састанака.

После повратка са конгреса он је пренио међународне одлуке у Југославију, писао је и говорио о њима. Сећам се једног састанка у сутерену неке куће у Далматинској улици. Препуна соба омладинаца и снажан Лолки глас. Говорио је убедљиво и јасно. Знао је да говори тако, да код онога који слуша не оставља ни трунке сумње у исправност његових речи. Слушали смо га и испуњали нас је одушевљење, хтели смо аплаудирати и викали али то се није смело. После састанка са њим сваки је одлазио као на крилима, готово не додичући земљу, са јединим осећањем и жељом да не изгуби ни један тренутак — да што пре претвори у дело оно што је он говорио.

А улицом када би Лола пролазио окретали би се за њим омладинци и са неким поносом што га макар из виђења познају, говорили један другоме: «познајеш ли га! — То је Рибар.»

Његови чланци у «Младости» и другим

часописима, затим многобројни летци којима је он писао, били су увек снажни, као од једног комада саливеног, где је свака реч на своје месту, где ниједна није сувишна и ниједна не недостаје. Читаш ли његов чланак не можеш се отети од утиска да би покварио чланак ако би макар и једну запету променио.

По својој интелигенцији, огромној и све-

Народни херој Иво-Лола Рибар

страној култури, по својим говорничким способностима, херонизму и нескрпној енергији у раду, по својој безграничној оданости својој омладини, Лола је био редак човек од којег се много очекивало.

Животна радост, истинско човекољубље и млађински полет, чинили су га блиским свакоме. Лола је морао да свим срцем заволи свако ко би га макар и једанпут видео.

1937 год. Лола је постао секретар С. К. СКОЈ-а и тиме један од најближих сарадника маршала Тита. Под његовим седмогодишњим руководством, кроз илегални рад и отаџбински рат, СКОЈ је постао снажна широка и јединствена организација. Васпитан од Лоле, читав СКОЈ је стекао такве особине које су му омогућиле да буде једина омладинска организација

која је издржавала тешку борбу и окупила огромне масе младих у јединствени омладински покрет.

Стварање широког омладинског покрета је од својих почетака тесно везано уз Лолкине идеје. Неуморна је заслуга његова не само што је створен покрет, који данас претставља један од најјачих стубова народне власти и ослободилачке борбе, него и зато што је он томе покрету отворено широко видике, унео у њега огромно борбено одушевљење, безграничну веру у победу праведне ствари и спремност на све жртве, без чега се он у тешким условима рата и окупације не би могао да одржи. За ово дело њему је захвална не само омладина коју је предводио, већ и читав народ коме је у најтежим данима омладина од Лоле васпитана учинила неочењиву помоћ у борби.

У својој раду он се није ограничио само на омладинска питања. Он је развијао широки рад на решавању општенародних проблема а нарочито за време рата на подизању устанка. Са ослобођене територије он у два маха одлази у Загреб по задатцима које му је маршал Тито поставио.

Српски народно ослободилачки омладински савез формиран је после првих већих успеха наше војске 1941 год. у Ужицу. Њега је тада организовао Иво Рибар. Претседништво АВНОЈ-а га је одликовало највишим војничким одликовањем — орденом Народни хероја, баш на I Конгресу антифашистичке омладине Србије када се најјасније виде плодови оне прве бригаде коју је Лола заводио.

Погинуо је Лола још пре годину дана. Али зар борбени поклици који је извикивала српска омладина на Конгресу, које свакодневно горе на уснама свих омладинаца широм Југославије, зар то нису исти Лолки поклици које је он бацао још на I Југословенском омладинском конгресу и још много раније. Зар они завети, одушевљења и херонизам нису баш исто оно што је Лола годинама уносио у омладински покрет. Лола живи кроз његово дело. Он живи кроз Уједињени савез и кроз СКОЈ. Он живи у оним хиљадитим подвизима младих бораца и преданим трудбенима изградње.

А фашистичким зликовцима ми поручујемо: залуп вам је ваше подло убиство, јер се не може убити онај који је изградио бесмртно дело.

МИХАИЛО ШВАБИЋ

ХЕРОЈИ СЕ НЕ РАЂАЈУ, НЕ-
ГО НАСТАЈУ У БОРБИ.

Иво Рибар

На предлог Маршала Тита Претседништво Антифашистичког већа народног ослобођења Југославије донело је одлуку о амнестији четника, хрватских домобрана и словеначких домобранаца

На седници Претседништва АВНОЈ-а од 21 новембра, претседник Националног комитета Маршал Југославије Јосип Броз-Тито, предложио је да се донесе одлука о амнестији за лица која су учествовала у четничким јединицама Драже Михајловића и у јединицама хрватских домобрана и словеначких домобранаца, који су се досада борили против Народно-ослободилачке војске и за оне који се још боре на страни окупатора, а спремни су да положе оружје. «Разумије се да овај предлог за амнестију не обухвата оне, који су организовали или извршавали разне криминалне злочине над народом,» рекао је маршал Тито у образложењу свога предлога. На крају он је рекао: «Ова амнестија треба да покаже да ми немамо намеру да се осветимо и да смо спремни пружити руку помирицима сваком оном који није окрвавио своје руке недужном народном крвљу. Давање такве амнестије претставља нови доказ снаге и јединства наших народа, претставља нови доказ за све оне у земљи и у иностранству, који брљају о грађанском рату и старају се да посеју сумњу у наша демократска начела, у нашу правду.

Таква амнестија доприниће још више нашем јачању изнутра и добијању повјерења извана.»

Претседништво АВНОЈ-а прихватило је овај предлог и донело одлуку.

На истој седници донешена је одлука о прелазу у државну својину непријатељске имовине, о државној управи над имовином неприсутних лица и о секвестру над имовином коју су окупаторске власти присилно отуђиле.

Управу и надзор над овом имовином врши Државна управа народних добара при Повереништву за трговину и индустрију. Ово се чини с циљем да би се максимално искористила имовина за планску производњу, да би се што брже и што успешније добила победа у ослободилачком рату и да би се створили услови за успешну економску обнову и изградњу Југославије као целине и свих њених федералних јединица.

Одговори маршала Југославије Јосипа Броза-Тита на питања бугарског новинара Стојана Крстева

1. Борба за ослобођење Југословенске територије је при крају. Којом ће бити пут нове Југославије? Којом ће бити Југословенска федерација?

— Нова Југославија ће се састојати из шест федералних јединица и то: Србија, Хрватска, Словенија, Македонија, Босна и Херцеговина, Црна Гора.

Неки крајеви, као што је Војводина, вероватно ће имати аутономију у склопу једне од федералних јединица.

Свака од федералних јединица имаће своју националну владу. На челу федеративне демократске Југославије биће једна јединствена влада. Дефинитивно унутрашње уређење биће изведено после потпуног ослобођења земље путем Уставотворне Скупштине, у коју ће народи послати своје претставнике изабране на слободним изборима.

Пут нове Југославије биће економско и културно подизање земље, учвршћавање братства и јединства које претставља гаранцију за пуни напредак у сваком погледу изнутра и снагу државе према ван. Осим тога нова федеративна демократска Југославија радиће свим силама на што те-

шљој сарадњи и зближењу са својим балканским суседима, а у првом реду са братском Бугарском. Ова сарадња и зближење претстављаће гаранцију да се више никада не понове старе размирице на Балкану. Таква сарадња омогућена је у пуној мери самим тим што сами народи Југославије, Бугарске и других земаља на Балкану неодољиво теже к томе с једне стране, а с друге стране што су и услови у Југославији, Бугарској итд. створени за то, јер су са власти уклоњени стари протународни режими на место којих су дошли истински народни претставници. Према томе, огромна, могу да кажем историска, одговорност за правilan развитак тих односа пада данас на све оне који се налазе на челу својих народа на Балкану.

2. Како Ви гледате на нову Отачествено-фронтонску Бугарску? Који су услови за приснију сарадњу међу нашим народима?

— Ми сам у Југославији смо са великим одушевљењем поздравили долазак на власт у Бугарској Отачественог фронта, јер смо у томе видели крај оних клика, које су на челу са монархијом већ неколико

пута довеле до катастрофе бугарски народ јер су се увек нашле на страни непријатеља не само Славена, већ и непријатеља свих прогресивних држава. То никада није желео бугарски народ, ми то знамо, јер је у борби против тих клика дао велике жртве које су коначно уродиле плодом.

Са стварањем споразума о заједничкој борби против немачких осајача отворен је пут за сарадњу и у сваком другом погледу. Најверније и најчвршће братство кује се у заједничкој борби против заједничког непријатеља. Руководиоци људи обих земаља су дужни да одмах уклањају све оно што би могло помутити или кочити зближавање и братство.

3. Шта бисте могли рећи о војној сарадњи између Бугарске и Југословенске војске против немача?

— Мислим да ће се војна сарадња између Народно-ослободилачке војске Југославије и ослободилачке војске Отачественог фронта наставити не само до истеривања Немача са Балкана, него и даље до коначног уништења Хитлерове војне машине.

ОСЛОБОЂЕНА ЦЕЛА МАКЕДОНИЈА

Тиват, позната луна у Бони Ноторској, највећи арсенал на нашој обали и пристаништа Рисањ, Пераст, Прчањ и Ораовац — ослобођени.

РАТНИ ИЗВЕШТАЈ ВРХОВНОГ ШТАБА НОВ И ПОЈ

за 22 новембар 1944 године

У Македонији опкољена непријатељска групација у долини Горњег Вардара потпуно је уништена, и ослобођене су варошнице Кичево, Гостивар и Тетово. У овим операцијама убијено је и заробљено преко 3000 непријатељских војника и официра. Запљено је неколико хиљада пушака, митраљеза, минобацача, толова и много друге ратне опреме. Завршетком ових операција цела Македонија је ослобођена.

После заузимања Косовске Митровице, наше јединице гоне непријатеља ка Новом Пазару и Сјеници.

На сектору Ибра и Западне Мораве настављају се жестоке борбе, у којима Немци трпе велике губитке. Западно од Пожеге наше јединице заузеле су Јолан До и Гвоздовац и на тај начин пресекле немачку отступницу ка Ужичама. На овом месту Немци су имали осетне губитке, а наше јединице заплениле су 36 митраљеза, 22 бацача и много друге ратне опреме.

У Саницу једна јака колона Немаца, неодеваца и четника покушала је да се од Пријепља пробаци у Пљезље. Ова је колона до ногу потучена и наше јединице заробиле су 40 Немаца и 250 неодеваца, љотијеваца и четника, заплениле 27 пушкова митраљеза и уништиле 7 камиона. Наставља се гоњење непријатеља ка Лиму.

У Црној Гори на сектору Данилов Град Немци још увек прикупљају снаге и настављају са жестоким нападима. Сви напади дуж леве обале Зете одбијени су, док је Немцима успело да на десној обали заузму у тешке губитке село Ржичте. У току дана непријатељ је имао 120 мртвих, више рањених и уништен је један тенк на цести која води за Боготиње.

У Бони после жестоких напада, наше јединице заузеле су Тиват, познату луку у Бони и највећи арсенал на нашој обали, затим пристаништа Рисањ, Пераст, Прчањ и Ораовац. При освајању ових места наше јединице извршиле су имз десанта помоћу малих дрвених чамаца. Ово је унило јаку забуну у непријатељске редове. Наставља се гоњење непријатеља према Котору и Будви.

На сектору Мостара, код Широког Бријега убијено је 46 Немаца и много више рањено. Наше јединице све више стежу обруч око Мостара.

У Источној Босни, западно од Рогатице наше јединице воде тешке борбе на линији Ковач—Хан Стјеница. Непријатељ је врло жестоком артилериском ватром зациспао наше положаје. Наша авиација ефикасно је садејствовала са нашим јединицама, бомбардујући Рогатицу и тукући цесту Рогатица—Хан Стјеница. Ово је нарочито дало полета нашим борцима, који су извршили имз жестоких противнапада, наневши непријатељу губитке од преко 300 мртвих; уништено је 20 камиона и 3 тенка. Редовна је појава да немачки официри убијају своје војнике, који са положаја панично беже. На овом сектору настављају се врло крваве борбе.

На Дрини, код Братуница и Љубовије у току дана водиле су се жестоке борбе. Положаји су прелазили из руке у руке.

Непријатељ је прикован уз саму Дрину, где трпи велике губитке.

На цести Киин—Огрић, код села Пађана, разбијена је једна немачка колона, дочекана јаком концентрацијом наше артилериске ватре. Непријатељ је претрпео губитке у људству и материјалу.

У Личи Немци и усташе покушали су да се јачим снагама од Грачаца пробацију за Ловинац и тако пресеку везе између Северне Далмације и Лике. Уз велике губитке одбачени су натраг.

На цести Двор—Костајница убијено је 55 Немаца и 40 коња из Прве кавалеријске дивизије.

У Истри, на прузи Трст—Пуљ диверзантска група дигла је у ваздух један воз, уништена је локомотива и 12 вагона.

После тродневних борби наше јединице биле су приморане да се повуку из Кочеваја, услед интервенције јачих непријатељских снага са сектора Љубљана—Рибница.

Савезничка авиација бомбардовала је Зидани Мост, порушен је један мост на Сави. Саобраћај је прекинут.

КОСОВСНА МИТРОВИЦА И ВУЧИТРИН, ПОСЛЕДЊА НЕПРИЈАТЕЉСНА УПОРИШТА НА КОСОВСКО-МЕТОХИСКОМ СЕКТОРУ ОСЛОБОЂЕНИ

Јединице наше Народно-ослободилачке војске, у садејству са бугарским снагама, ослободиле су Косовску Митровицу и Вучитрин, последња непријатељска упоришта на косовско-метохиском сектору.

У овим операцијама нарочито се истакла Двадесет и друга дивизија Народно-ослободилачке војске, која је покретом преко тешког планинског масива Копаоника упала у Ибарску Клисуру и пресекла немачку отступницу ка северу.

ИРАНСКИ ЛИСТОВИ ИСТИЧУ ПОТРЕБУ НАЈБЛИЖИХ ОДНОСА СА СОВЈЕТСКОМ РУСИЈОМ

Техеран, 22 новембра. Иранске власти укинуле су забрану издавања новина „Рахбар“, „Ферман“, „Нефате“ и „Демавенд“. У свом првом броју после забране „Демавенд“ захтева да нова влада успостави заиста пријатељске везе са Совјетским Савезом, чији народи гарантују слободу човечанству. Уске економске везе са Совјетским Савезом, како каже лист, од огромне су битве важности за Иран. Са својим становништвом од 220 милиона, Совјетски Савез може да купује много иранске робе и да снабдева Иран врло добром и јефтиним индустријском робом. Ради тога јачање веза са Совјетским Савезом мора да буде први и најважнији задатак нове владе.

СВЕНАРОДНО ТАКМИЧЕЊЕ ПОМОЋИ ПОСТРАДАЛИМА

На I Конгресу антифашистичке омладине Србије је поред осталих одлука био са одушевљењем прихваћен предлог о такмичењу између омладине Србије и Војводине у сакупљању материјалне помоћи за настрадале крајеве. Омладина је дала иницијативу за ову племениту акцију у којој учествује читав народ ових земаља. Та акција показује велику љубав и спремност омладине да помогне и осталим крајевима наше земље, јасан је доказ да су бриге и патње омладине осталих крајева наше нове државе постале и бриге и патње омладине Србије и Војводине, постале су патње и бриге свих народа нове Југославије.

Ово такмичење морамо популаризирати, обухватити са њим најшире народне масе, говорити и писати и о њему и заинтересовати све честите људе, жене и омладину Србије и Војводине. Разумљиво је да са великим интересовањем прате ту акцију братски народи пострадалих крајева, јер су у њој утеловљени љубав, чврсто јединство и братство међу нашим народима. Али поред популаризације такмичења и кампање за њега, поред објашњавања значаја ове акције и њене садржине, поставља се пред учеснике још један задатак. Сада већ треба израдити план како и на који начин провести такмичење. Тај нови задатак састоји се у томе да се конкретно организује ток такмичења и да се почне са планским и систематским сакупљањем како би постигли што боље резултате и како би наши настрадали и нападени народи у Босни и Хрватској добили што пре и што већу помоћ.

У пркос томе што у тој акцији, за коју је у првом реду дала иницијативу омладина, учествује читав народ, имају наше омладинске организације могућности и чак и дужност да преко својих одбора, састанака и зборова активизирају омладину да што више допринесе у том такмичењу. Омладина има могућност и дужност да самоиницијативно учествује у кампањи, у организовању сакупљања, стварању склада дишта и решавању транспортних потешкоћа које се у вези са тим постављају. Али све те акције треба да буду у склопу општег рада и

због тога је у првом реду дужност свих одбора Уједињеног савеза да ступе у што чвршћу везу са Народно-ослободилачким одборима, да се саветују са њима и да ускладе своје планове са акцијама које у том погледу спроводи наша народна власт. Још само неколико дана дели нас од 1 децембра када почиње ова велика и племенита утакмица и зато то време треба искористити за припреме. У Словенији су се за последња такмичења, у коме учествује читав народ и које се назива „такмичење победе“, организовале специјалне комисије од преставника народне власти и антифашистичких организација које руководе такмичењем. Требало би да то искуство користимо у источним крајевима наше земље. Као први задатак тих комисија јесте да заједно са осталим народом направе конкретан план такмичења. Сваки крај, срез и округ има својих посебности, односно могућности, које треба искористити у такмичењу. Има крајева где се у првом реду може сакупљати храна али има и таквих који могу дати своју помоћ у новцу или одећи. Све те ствари треба имати у виду при израђивању планова уважавајући и економске снаге сваког појединог краја. Пред омладину треба поставити конкретне задатке и дати детаљне упуте шта да сакупља и како. Али с тим је тек извршен један, први и најважнији задатак који је нужан предуслов за успешно такмичење. Као други врло важан услов такмичења јесте сакупљање и објављивање већ постигнутих резултата и успеха у самом току такмичења. Конкретни резултати такмичења су најбоља мобилизациона парола и највећи пострек за рад. Руководства такмичења морају имати сталан преглед шта је већ учињено и будно пратити ток такмичења не само у свом него и у суседном крају, срезу и округу. Постигнуте резултате треба популаризирати на конференцијама и зборовима, објављивати их преко штампе, зидних новина итд. Исто тако истичати и појединце који су се у такмичењу најбоље показали. Ево, такав начин такмичења даће стварно добре резултате а наши нападени народи добиће заслужену помоћ.

УДАРЦИ ПО НЕМАЧКОЈ СА ЗАПАДА И ИСТОКА

На западном фронту заузета многа места.

Париж, 22 новембра 1944

Рајтеров специјални дописник при савезничкој врховној команди, Виљем Стејн, јавља да је америчка IX армија у току свог напредовања заузела места Фрунсвајлер, Фрајалдерхофен, Алденхофен, Најдерверре и Унгерсхаузен. Заузимањем Алдерхофена, Американци су се приближили Келну на свега 32 километра. Код Шилдена одбијен је противнапад Немаца извршен уз потпору 30 тенкова.

У простору Меца америчка III армија води борбу за уништење немачких трупа, које се још налазе на острвима реке Мозеле, а која острва су саставни део вароши. Та два острва су Солс и Шамблер. Противничке трупе, које се налазе на овим острвима, самоубилачки покушавају да се одрже. Јуче им је понуђено да се предају, али су оне одбиле. Више од 3.100 заробљеника приведено је у простору Меца. Комуникациони центар Волкмон, 32 км од Сарбригена, који се на-

лази на железничкој прузи која води од Меца, заузет је. Хајлимер, 13 км источно од Фолкмона, такође је у америчким рукама.

Јединице америчке VII армије избиле су до улаза у Ширмекши Кланц код Вогеза, и после јаке борбе заузеле су село Ангел, 3 км јужно од Бономског Кланца.

ЗАУЗИМАЊЕ САРБУРГА

Лондон, 22 новембра. Према извештају који је Рајтер добио, савезничке трупе заузеле су Сарбург, и према непотврђеним вестима париског и швајцарског радија продриле су до периферије Штрасбурга. Цео савезнички фронт крече се према Рајни.

ФРАНЦУСКЕ ТРУПЕ ЗАУЗЕЛЕ МИЛУЗ

Париж, 22 новембра. Како се јавља, јединице француске I армије заузеле су Милуз и том приликом су привеле око 1000 заробљеника.

Искористицавајући свој продор кроз Белфоршки тјеснац, француска I армија је заузела Милуз, упркос тешких немачких противнапада из простора јужно од Дамари.

21 НОВЕМБРА СОВЈЕТСКЕ ТРУПЕ ОНЕСПОСОБИЛЕ И УНИШТИЛЕ 43 НЕМАЧКЕ ТЕНКА

ОПЕРАТИВНИ ИЗВЕШТАЈ СИБ-А ОД 22 НОВЕМБРА

Москва, 22 новембра 1944

Током 22 новембра у Мађарској наше су трупе у борбама заузеле насеља: Егерслат, Бенђешороси, Бенђештарајан, Пиппекв, Наф-Реле и Хевиз Беркер.

На другим секторима фронта извијачка делатност и борбе локалног значаја.

За 21 новембар наше су трупе онеспособиле су и уништиле 43 немачка тенка. У ваздушним борбама и ватром противавионске артиљерије оборено је 7 непријатељских авиона.

ОДЛИКОВАЊЕ БИШЕГ ПРЕДСЕДНИКА ФИНСКЕ ВЛАДЕ КУСИНА

Москва, 22 новембра 1944

Указом Президијума Врховног савета СССР за ванредне заслуге пред совјетском државом и за двогодишњи јавни и публицистички рад награђен је орденом Лењина бивши председник финске владе Ото Кусинен.

Ручак у Москви у част југословенских државника

Москва, 22 новембра ТАСС. 21 новембра потпредседник Савета народних комесара СССР и народни комесар спољних послова СССР В. М. Молотов приредио је ручак у част председника владе и министра спољних послова Југословенске краљевске владе у Лондону Ивана Шубашића. Ручку су поред комесара Молотова и председника Шубашића, присуствовали: потпредседник Националног комитета ослобођења Југославије Е. Кардељ посланик Југославије у СССР С. Симић, шеф југословенске војне мисије у СССР генерал-лајтант В. Терзић, представник Националног комитета ослобођења у Лондону генерал-мајор В. Велебит и други.

Од совјетске стране присуствовали су: заменици народног комесара спољних послова СССР В. Г. Деканозов и И. М. Мајски, шеф четвртог европског одеља народног комесаријата спољних послова СССР В. А. Зорин, генерал-лајтант И. И. Иљичев, генерал-мајор А. М. Мељников, вршилац дужности шефа протоколног одеља Народног комесаријата спољних послова Г. Е. Фомин и други. За време ручка В. М. Молотов и Иван Шубашић одржали су говоре.

ШТА СУ НАМ РЕКЛИ МЛАДИ МАКЕДОНЦИ

Македонској делегацији за I Конгрес антифашистичке омладине Србије, упутила је редакција „Омладине“ неколико питања. Одговарајући на питања, чланови македонске делегације упутили су нам следећи чланак:

Замислите радост једног младог поколења (са правом можемо рећи најсрећнијег младог поколења у историји македонског народа) које ослобођено свих досадашњих ропских окова почиње слободно и несметано да корача у нови живот. Онда ће вам бити јасно каква је неизрецива радост пламтила у срцима нас неколицине делегата македонске омладине, који су били одређени да поздраве братску српску омладину на њеном највећем дану, дивној и величанственој манифестацији, I Конгресу.

Са нестрпљењем смо чекали да се попишемо у кампион, да појуримо напред са једном жељом: што пре стићи на Конгрес. Пошто су се тада Хитлерови бандити још налазили у Скопљу, морали смо кренути преко Софије. На путу смо се задржали у Горњој Цумаји. Одмах нас је окупила група омладинаца и старијих људи, постављала најразличитија питања, нама — својој браћи по крви и језику, раздвојени од њих до сада насилничким границама. Они су нам рекли: „Ми смо Македонци, не можемо друго ни бити.

Србије. Никада нисмо видели тако моћну манифестацију силне једне младе генерације, чија се слава пронела широм света и која је „била носилац братства и јединства свих народа Југославије.“

Па онај поносни говор делегата о досадашњим успесима у раду и борби, па ово смело ударање по својим слабостима, чврста решења да омладина Србије неће остати само на клицању Маршалу Титу, јединству народа и омладине Југославије, већ да ће сву своју љубав према „најмилијем другу, према ужој и широј домовини показати на делу, — у борби и раду.“

Али најдубљи утисак оставили су на нас два најдирљивија момента Конгреса. Први, кад је у салу ступио онај човек о коме смо ми и сви омладинци Србије толико пута сањали, чији лик смо увек у срцима носили и осећали. И видели смо га онаквог каквог смо га замисљали.

„Као да је настала провала облака — бурни и дуготрајни узвици. „Тито! Тито! Херој Тито!“ — одјекивали су двораном. Јуначка омладина Србије клицала је не-

Македонска делегација на I Конгресу антифашистичке омладине Србије за време боравка у Београду

Бугарски фашисти и реакционари су покушавали најварварскијим средствима да нас денационализују, али нису успели. Сада у овим моментима Македонци из Горње Цумаје, Петрича, Равнога и других македонских градова и села под Бугарском немају веће жеље од те да се уједињени са осталом својом браћом нађу у моћној, демократској, федеративној Југославији. А када смо са једним Бугариним разговарали у Софији о овоме, он је рекао: „Бугарски народ нема ништа против уједињења македонског народа.

НЕШТО О НАШИМ УТИСЦИМА У БЕОГРАДУ?

Никада нисмо могли веровати да је Београд, онај Београд који је одгојио толико најбољих синова наших народа и био увек центар борбе против мрачњачких сила, толико пострадао. Нисмо скоро видели улицу у којој није било разрушених кућа. И мислили смо: Тешко становницима Београда без крова, хлеба и огрева.

Али смо се преварили, запањиле су нас плакате у којима је слободољубива омладина довикивала Београђанима: „Немојте се плашити зиме, омладина ће вас снабдећи дрвљем, немојте се плашити глади — омладина ће набавити хлеба, немојте страховати без крова — ту су наше радне бригаде!“ И на неколико метара од тих плаката, ми смо сретали групе омладинаца, хероје рада, како са песмом на уснама чисте руменине београдских зграда. Обавезе које је дала омладина, биле су веома тешке, рат је опустошио и осиромашно нашу земљу, али омладина се заветовала да неће оставити свој народ да гладује, пати и страда, и ми смо веровали — јер се то Титова омладина заветовала своје народу.

ШТА МИСЛИТЕ О КОНГРЕСУ?

Никада у своје животу нисмо преживели толико узбудљивих момента, као на I Конгресу антифашистичке омладине

уморно и без престанка своје другу и вођи. Толика љубав, толико поштовање према човеку, који је збратио све народе Југославије — једно је у свету. И ми смо се уверили да нису узалудне биле његове речи на II Конгресу антифашистичке омладине Југославије: „Народ који има овакву омладину, не треба да се плаши за своју будућност.“

Други момент је био онај, кад је јуначка омладина Југославије — организована у своје УСАОЈ — на предлог друга Тита награђена орденом Народног ослобођења. И још дирљивије — одликовање најбољег омладинца Југославије, неуморног друга Иве-Лоле Рибара, орденом Народног хероја. Задрхтала су наша срца, задрхтала су срца свих омладинца, кад је ступио отац, др. Иван Рибар, примитићи одликовање свога сина, загрлио тако топло, тако очински друга Рату Дугог-ноза — кроз свата Лоду. И рекао је: „Када гледам вас, омладинци и омладинке, као да видим своју децу, како живе и раде са нама.“

Овај велики Конгрес омладине Србије остаће неизбрисан у нашем сећању. Он ће нам послужити као огромно искуство за наш II Конгрес, кога мислимо држати кроз кратко време у нашем драгом Скопљу.

ПРЕДСЕДНИК ДР. ИВАН РИБАР ПОЗДРАВЉА ОСЛОБОЂЕЊЕ ТИРАНЕ

Поводом ослобођења Тирани шаљемо Вам наше најтоплије честитке. Уверени смо да ће ускоро цела Ваша домовина бити ослобођена испод мрског окупаторског јарма. Желимо Вам успех на обнови и изградњи слободне демократске Албаније коју с демократском федеративном Југославијом везују чврсте везе заједничке борбе против истих непријатеља — фашистичких завјезача, везе пријатељства које ће помоћи народима наших земаља у изградњи боље будућности.

Живела слободна демократска Албанија.

Живела демократска федеративна Југославија.

Живело вечно пријатељство народа Албаније и Југославије.

22 XI 1944

АЛБАНИЈА ПРЕД КОНАЧНИМ ОСЛОБОЂЕЊЕМ

Удео албанске омладине у народно-ослободилачкој борби

У данима када славна Народно-ослободилачка војска задаје окупатору све теже поразе, када су њене јединице ослободиле читаву Македонију, већи део Србије и скоро читаву Војводину и Далмацију, у тим великим данима је и албанска Народно-ослободилачка војска постигла своје досад највеће војничке победе. Ослободила је главни град Албаније, Тирану, важну луку Драч, учествовала у борбама за ослобођење Косова и Метохије, и сада са југа стеже обруч око непријатељских снага које су опкољене на сектору Кукус — Љеш — Скадар — Подгорица — Бока. После уништења ове непријатељске групе, биће завршено ослобођење читаве Албаније.

Упоредо с овим великим војничким победама, постигао је албански народ и велике политичке успехе. Протународни елементи из кругова бивших диктаторских режима краља Зогуа, уско су се повезали с окупатором и с реакцијом у свету. Али албански народ није само уништавао окупатора, него је и истребљивао своје издајце, разбио стару жандарску и почео градити нову демократску власт. Омладина и жене добиле су своја права и постали чланови народно-ослободилачких одбора. Из редова најбољих синова Албаније изабрано је Антифашистичко веће народног ослобођења Албаније, и састављена народна влада. Чврста повезаност албанског народа са Народно-ослободилачком борбом и снажне јединице НОВ Албаније претстављају најјаче јамство да ће тековине ове тешке борбе остати сачуване.

Албанска омладина била је у првим редовима у борби против окупатора и његових слугу. Међу првим жртвама пао је руководилац албанске омлади-

не, секретар Комунистичке омладине, друг Кемал Стафа.

Упркос жестоком терору, албанска омладина организовала је по читавој земљи свој Савез народне антифашистичке омладине Албаније. Свуда су одржавани састанци, а са омладинских митинга одлазиле су масе добровољаца у војску. Са једног митинга у непријатељском упоришту Корчи, отишло је 9 маја прошле године 110 омладинаца у борбу. Највећа манифестација борбене албанске омладине била је њихов Први конгрес одржан летос на ослобођеној територији. Најјача је била омладинска организација у Тирани и Корчи. Ноћу су по главним албанским градовима патролирале ударне омладинске групе и убијале окупаторске и квислиншке војнике. Омладина Албаније неће никада заборавити своје хероје. Омладинац Војо Куши, бивши борац I Пролетерске бригаде НОВЈ, одуширао се је 7 сати у кући, опкољеној фашистичким бандама. Тек након 7 сатне борбе погинуо је јуришајући на тенк. 19-годишњи митраљезац и командир чете у III Бригади, Лим Кета, добио је дозволу да оде у Тирану у посету оцу и мајци. У центру Тиране ушао је у неку велику пекарну, која је била у власништву једног издајце. Извадиши из њепа сакривени пиштољ, затворио је продаваоца и управитеља у собу, одржао народу говор, а затим у име НО власти бесплатно поделио народу крух. Организовао је такође превоз брашна у врда са каменима. Омладински руководилац села Берат, Маргарита Тутулиани, херојски је погинула под бодежима талијанских фашиста. Лири Хакани, борац II Бригаде, борила се до последњег метка заједно са две другарице и два друга. Другови су погинули, док су Лиру ухватили живу, но она је успела да за време саслушавања скочи с прозора и тако побегне.

И најмлађи албански пионири, борили су се против окупатора. Вршили су дужност бомбаша, извиђача и курира. На годишњицу Ленкинове смрти, два пионира лепила су по зидовима плакате. Један од њих је имао 10, а други 11 година. Жандар их је приметио на послу и хтео ухапсити већег. Пионир је извадио пиштољ, пуцао и спасао се. НАТО је жандар хтео ухапсити мањег пионира, али се је и овај снашзо. Бацно је бомбу која није експлодирала, жандари су се препали и склонили, а он је побегао. Један пионир у Елбасану ископао је у зиду италијанског слагалишта муниције рупу, ставио у њу експлозив и бацно слагалиште у ваздух.

У тешкој народно-ослободилачкој борби, албански народ победно је над својим џелатима. Разбио је окове који су га до сад стезали, и остварио је све услове за срећан живот. У заједничкој борби с нашом НОВ албански народ је остварио братство с народима Југославије. Никада се више неће поновити 1920 година, када су југословенски краљеви жандари помогли краља Зогуа да у крви угуши демократску власт Фан Олиа, никада више неће злочиничке издајце из банди Бали Комбетари клати албанске, македонске и српске сељаци. Као братски народи Југославије, и албански народ ће обновити своју отаџбину и изградити лепшу будућност новим поколењима.

НИ ОВАЈ ПУТ НИЈЕ ПРОШЛО БЕЗ ЖРТАВА

Неколико немачких апарата напало је у близини Крагујевца кампион у коме се, на повратку у Македонију, налазила омладинска македонска делегација I Конгреса антифашистичке омладине Србије. Том приликом теже је рањен Бора Миљовски, члан редакције главног македонског омладинског листа „Млад борец“. Рањен је још један члан делегације.

Свима је још у свежем сећању млади Бајазит Кешетовић, који је пао пробијајући се кроз четнички стрељачки строј, само зато да би стигао на II Конгрес антифашистичке омладине Југославије. Свеже рене младог Македонца Боре Миљовског још су једном потврдиле под како тешким условима омладина Југославије организује своје највеће и најсјајније манифестације. Али управо зато вредност и пуну сјај омладинских конгреса, који се у последње време одржавају свагде по Југославији, ове тешке жртве младих људи и девојака чине још вреднијима и још сјајнијима.

За Претседништво АВНОЈ-а
Др. ИВАН РИБАР, претседник
РОДОЉУБ ЧОЛАКОВИЋ, секретар

ГЛАВНИ ОДБОР УСАОС-а

ЗАХВАЉУЈЕ ОМЛАДИНИ БЕОГРАДА

за пожртвованост у организовању I Конгреса антифашистичке омладине Србије

Драги другови,

У име свих делегата Конгреса ми вам захваљујемо на свему ономе што сте за њих учинили, што је боравак у Београду за њих био још лепши.

Но, истовремено, у име омладине целе Србије, ми вам поручујемо, ми од вас захтевамо:

На Косову месту славе Срба, у Војводини, Македонији, око Чачка, у Славонији и Хрватској, у Црној Гори и Босни, Далмацији, Херцеговини и Словенији, свуда још прља нашу земљу окупаторска и издајничка нога. Што више војника — њих је мање, пре ћемо их шчистити с лица земља. По примеру шегрта Чухарица и Карабурме, средњошколаца и студената који су још од 1941 партизани, ступајте добровољно у нашу војску. Нека Београд буде наш највећи ратни логор, нека у њему не буде ниједног омладинца на улици!

Три четвртине наших фабрика не ради. Проклети фашисти су их уништили. Као авет приближава се зима без огрева и хране, спаљене су нам школе и универзитет, трамваји не раде, нема угља за индустрију. Наше радно јединице треба да буду снага која ће све то обезбедити и подићи. На тој начин ми ћемо градити своју будућност, помагати нашу народну власт.

Захваљујући вам још једном за све што сте учинили у пратконгресним припремама ми вас позивамо:

Сви у славне Титове дивизије!
Главни одбор
Уједињеног савеза антифашистичке омладине Србије

ОМЛАДИНА ЛИВНА ОДЛАЗИ НА ФРОНТ И УЧВРШЋУЈЕ СВОЈЕ БРАТСТВО И ЈЕДИНСТВО

Дописник Танјунга из Босне и Херцеговине радиограмом јавља:

Све до недавно део ливанског среза налазио се под контролом непријатеља. Упркос тога омладина доњеливанског поља активно је радила у свом омладинском покрету и помагала нашу народно-ослободилачку борбу, док је један део хрватске омладине био тада по страни. Данас ослобођењем Ливна и Дувна, хрватска је омладина почела све масовније да приступи нашем покрету и организација Уједињеног савеза се за кратко време повећала за 180 чланова. Омладина општине Врбница и Сајковћ спрстана у део радна батаљона дала је у току двомесечног такмичења, припремајући се за први конгрес омладине Босне и Херцеговине 4.000 радних дана. Она је палила угља за ковачнице, преносила рањенике, подизала млинове и помагала у савезању послова сиромашним породицама. Нарочито се истакла омладина Казанаца и Бастеја.

СВЕТСКО ОМЛАДИНСКО ВЕЋЕ упутило је писмо омладинским организацијама слободољубивих народа којим позива омадину у помоћ за што брже ослобођење света од хитлеризма.

Треба помоћи омладинцима који се боре за слободу својих земаља да врате дуг свим нацистичким банданама и њиховим сарадницима, свима онима који су убијали жене, децу и старце, који су уништавали и разарали културу и културне тековине. На свету нема места за оне који су издали своју домовину.

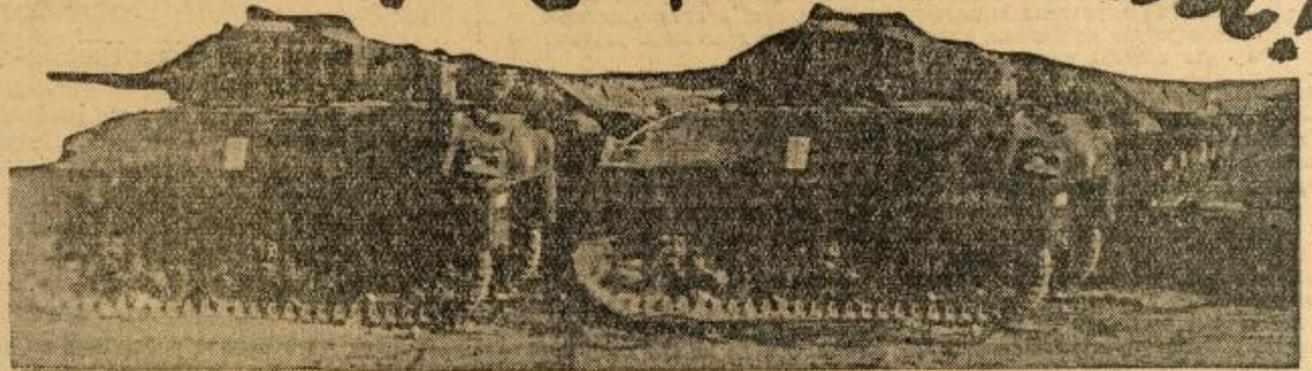
Сада у свету има много људи који су остали без крова над главом, који од глади умиру. Стотине градова је уништено, хиљаде школа, универзитета итд. Код обнављања и изградње своје земље, омладина треба да стане у прве редове, и она ће поново дићи градове, села и универзитете, који ће бити лепши него икада пре.

Пре рата је омладина разних земаља мало знала једна о другој, што је довело до милионских жртава наше генерације. Ретко је сада све зближио и научио о многим стварима. Наша је дужност да учврстимо савез омладине, да се што више упознамо, да поделимо искуство најбољих међу нама и да појачамо пријатељство и међународну сарадњу омладине.

Генерал Ајзенхауер захвалио се Совјетском омладинском антифашистичком комитету за писмо које је било упућено младим савезницима — борцима на европском тлу.

Штабни секретар генерала Де Гола изразио је у име генерала своју захвалност за писмо које су чикашки чланови америчке демократске омладине послали француским студентима на дан Бастије.

Напред тенкети!

Како је уништен „казан“ Немаца, усташа, четника и домобрана између Шибеника и Дрниша

(ОД НАШЕГ СТАЛНОГ ДОПИСНИКА)

Сплит, Каштела, Трогир, Рогозница и Шибеник ослобођени су. 26 дивизија у кооперацији I тенковске бригаде, под командом потпуковника Перише Грујића учествовала је у њиховом ослобођењу.

После ослобођења Шибеника, сreo сам на путу за Сплит команданта бригаде потпуковника Перишу, који ме је примио у ауто. Заробio га је од немачког команданта. Потпуковник Периша прича ми о учешћу његове бригаде у великој битци дуж цeste Шибеник—Дрниш:

„Ти си сигурно чуо о сазни непријатеља у том „казану“ на путу Шибеник—Дрниш. Ту се сконцентрисало петнаест хиљада Немаца, усташа, четника, домобрана и још којекаквог олоша. Наша мешадија је извршила јуриш. Па смо и ми тенкети притекли у помоћ. Једну колону тенкова водio је наш начелник, мајор Секу-

лић, а другој ја. Напали смо Немце са две стране и разбили их сасвим.“

Док ми он ово прича, избијамo на Лабински Вис и силазимо ка Трогиру. Скалаљка на брзнометру аута игра између 60—70 км.

Он живо наставља:

„... И стигли смо Немце на отворили ватру. Митраљези су клекотали, а по нашим тенковима пљуштали су меткови из немачких пушака и митраљеза. Могу ти рећи да су наши тенкети као рисови јуришали. Битка је трајала онолико колико је потребно да превазимо пут од Шибеника до Дрниша. Ту смо 26 дивизија и ми, тенкети, разбили фашистички олош сасвим.“

Какав је резултат борбе био? — Ово му питање постављам, а он на једној кривини завија ауто и вели:

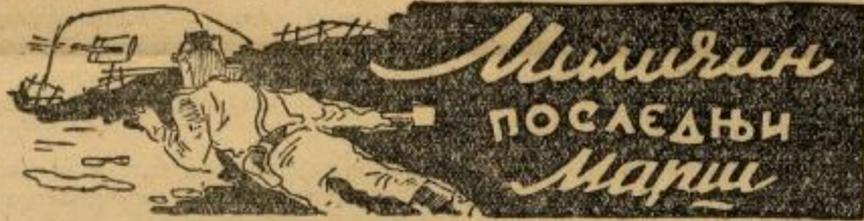
„Ово је до синоћ био немачки — њихов се је командант возио — а данас је наш.“

И наставља:

„Јест, убили смо 850 Немаца, а заробили 200 четника и око 500 осталих издајника, док смо ми изгубили у тој борби 4 тенка.“

Промичемо Каштела. Стижемо у Сплит. Улазимо у град који је пун весеља, искрићав паролана. На Марјану пише огромним словима ТИТО! На риви видимо на једној великој згради натпис: „Живео друг Вицко Крстуловић, првоборац!“ Раस्ताјемо се и стисак руке раставио ме је са командантом I тенковске бригаде, другом Перишом, који је умакно иза једнога угла — тамо негде партизанским послом.

Д. Б.

Јуриш! Напред бомбаша! — Већ неколико сати јуриша један одред војвођанских партизана на злогласно фашистичко упориште „Пустару“. Милића је сасвим напред. Вешто се шуља између жица. За њом њени другови борци бацају бомбе и кроз дим искачу као искре

из пламена. Простор око бункера фашисти су посули минама. Иако је то борцима познато они се не заустављају. Милића се већ приуцка првом бункеру. Отштрафљује бомбу стиснуту у десницу, па се нагло подиже и убацује је у отвор из којегаштекле митраљеа. Детонација!

Бункер се потресе и кроз његове уске отворе прокуља дим. Јуриш! — одушевљено командује командир. Милића се упути другом бункеру. Још мало напред, још само мало. И друга бомба је одата. Кроз коју секунду полетеће као птица из сигурне Милићине руке. Полетеће у разбојничку дупљу беспомоћног Фрица. Још само један корак... и експлозија! Прашина. Дим. Пригушени јаук. Када се је црни облак око бункера прориједио Милића је пред самим његовим отвором непомицно лежала са одвртнотом бомбом у руци.

Победничка колона се враћа. У њеној средини другови носе мртву Милићу. То је њаго последњи марш Милиће бомбаша.

ИЗ РАДА КРАЈИШКИХ ОМЛАДИНСКИХ РАДНИХ БРИГАДА

Дописник Танјунга из Босне и Херцеговине јавља:

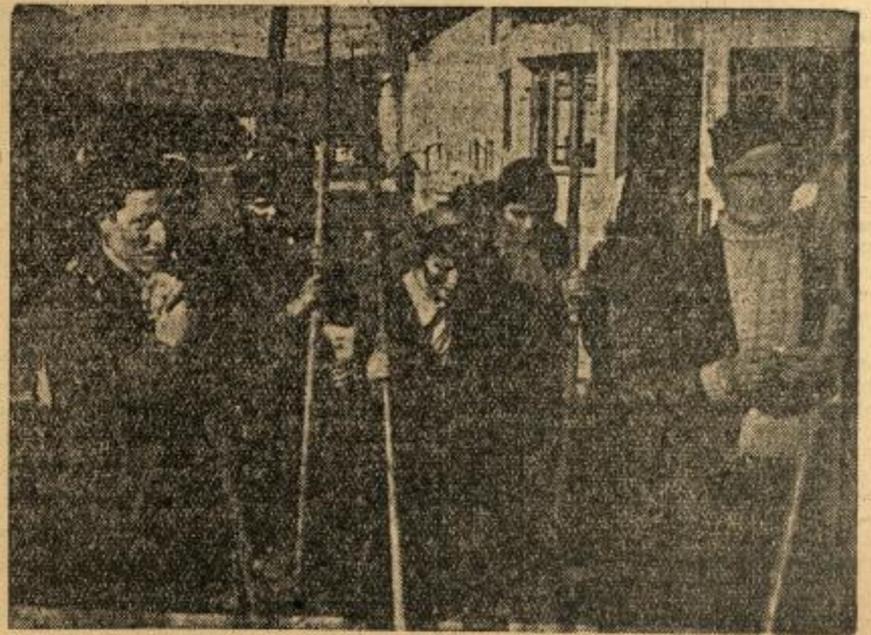
Радне бригаде у Босанској Крајини настављају се својим радом. Десета дубичка бригада је сама пожњела 36 вагона жита, док је 18 костајничка бригада »Владимир Намет-Браок«, која је формирана у току овогодишње жетве пожњела 34 вагона жита и убрала код Костајнице 2 и по вагона кукуруза. И ове је године омладина жела пред крајем кулом у Јасеновцу, отимала жито пред Дубицом и пред приједорском жицом. Омладинке Крајине су преваливале на стотине километара да би стигле онамо где је латина већ приспјела. Младе Гламочанке су научиле да жењу пшеницу и да држе срп, јер у њиховом хладном крају нема жита које се коси. Оне су превалиле на стотине километара да би помогле при жетви пшенице у Кошари. Омладина Дрвара, који је претрпιο највеће страхоте у току седме офензиве, послала је читаву бригаду у помоћ својим друговима у Подгрмеч. Она је путовала по киши и невремену, без обуће и одјеће, свјесна да без другарске самопомоћи нема успешне борбе, да без јединства народа нема слободне Крајине. Зато су дрварске и гламочке омладинке савлађивале све препреке и напоре, зато су ливанске дјевојке с пјесмом преносиле своје рањене другове из Далмације у Босну и на својим леђима носиле у кршну Далмацију дрвену грађу за изградњу кућа које је непријатељ спалио.

Радне бригаде се ни сада не одмарају. Оне свршавају јесење послове. Јањска бригада »Раде Маријанаца« подиже уз помоћ стручњака 200 домова у попаленом Јању. Кључка бригада ради на оправци цeste.

Дрварске бригаде уређују своје опустошена села, а све се бригаде припремају за поправку путева и железница широм ослобођене Крајине.

Наша радне јединице постале су најпопуларније омладинске организације на Крајини. Наше мајке и оцеви су увидели, да задатке које је у току овога рата извршила организована омладина, појединци никада не би извршили. Зато они се ре-

дошћу гледају постројене омладинске радне чете и зато мајке без бриге пуштају своје кћери у далека крајева. Радне бригаде Крајине, велика снага наше позадине, спремане су да раде ма где се указала потреба. Оне ће се радношћу прихватити изградњу и обнову не само својих крајева, него, ако то буде требало, оне ће радити широм Босне и Херцеговине, широм Југославије.

Једна десетива дрварске омладинске радне бригаде окупља се са поласак на рад

Совјетски филмови у Београду

Сцена из филма „Стаљинград“

Епска борба хероја са Волге и Дона на филмском платну

Пролазници Теразијама у време пред почетак биоскопских претстава имали су прилике да виде огромне редове Београђана, који стрпљиво чекају да добију место у премијерном биоскопу „Београд“. Управа биоскопа тврди да не памти веће интересовање за један филм, као што је то случај са филмом „Стаљинград“, који се без прекида већ недељама приказује.

Оно што чини особиту вредност и даје снагу импресиивности овоме филму јесте реалистички начин приказивања догађаја. Филм је сниман на самом бојном пољу, а главну улогу не носи каква позната филмска звезда, већ непознат Јунак Стаљинграда, онај исти совјетски човек у кога су пре две године биле упрте очи целог света. Онај исти совјетски човек, који је био свестан да од његове добро одигране улоге зависи судбина човечанства.

У филму је приказана сва циновска битка и храброст руског војника у херојској одбрани и слави победе. Приказана је хладнокрвност и разборитост совјетског војства као и гешијалност Врховне команде, која је знала да пораз који су јој фашисти припремили претвори у једну од најславнијих победа у људској историји. Слика разарања и ужаса, али бедног свршетка немачке армиске групе, јасно показује барбаризам али у исто време и крај немачких „непобедивих“ пукова.

Филму је знатно допринело тумачење на српском језику.

Филм „Стаљинград“ одличан је историјски докуменат и остаће дуго у сећању Београђана указујући им пут, којим треба ићи у служби Отаџбини и народу, а наше младе борце инспирисаће за нове борбе и победе.

НА ЈУРИШ!

(Тоне Селишкар)

Karol Pahor (1943)

Tempo di marcia

Na ju-riš, na ju-riš, na ju-riš, k'rik bor-cu vi-hra sko-ci ho-sle, so-
vra-go-ve ur-sle so go-sle! U-da-ri, na-va-ū, u-
se-kaj, iz-pa-ū! Na ju-riš, o hej, parti-zan-; pred
ta-bo-svo-; bo-de je dan- / U-da-ri

2. Na juriš, na juriš, na juriš, mačujmo požgane domove, mačujmo vse naše grobove! Preženi besneče in reši trpetel! Na juriš, o hej, partizan, pred tabo svobode je dan!
3. Na juriš, na juriš, na juriš, vsi brajše teptani za nami, svobodo si vzamemo sami! Skoz glad in trpljenje v lepše življenje! Na juriš, o hej, partizan, pred tabo svobode je dan!

КОНКУРС КЊИЖЕВНИХ РАДОВА

Централни одбор Уједињеног савеза антифашистичке омладине Југославије, 6 октобра 1944 год., у 13-том броју „Омладина“, расписао је конкурс књижевних радова.

Од тада до данас наши народи постигли су нове велике победе над непријатељима. Многи наши крајеви су потпуно или већим делом ослобођени и чврсто повезани активизирали су се на фронту или у позадини — за потпуну победу над непријатељима наших народа.

Да би најшире масе младих и из свих крајева наше отаџбине могле учествовати у овом конкурс — Секретаријат Централног одбора Уједињеног савеза антифашистичке омладине Југославије продужио је

време трајања овога конкурса до: 1 фебруара 1945.

Сви млади људи који пишу треба да пошаљу своје радове. Најбољи радови ће бити објављени у „Омладини“ или у посебним брошурама. По три књижевна рада — од приповедака, песама, из дечије литературе и хумористике — биће награђени.

Радови старијих књижевника биће посебно награђени.

Секретаријат Централног одбора УСАОЈ-а позвао је све организације антифашистичке омладине Југославије да се свестрано заложу за што шири одзна на овом конкурс.

КОНКУРС се расписује за најбоље:

1. песме;
2. приповетке, новеле или друге прозне радове;
3. драме или мање сценске приказе;
4. све врсте дечије књижевности;
5. све врсте хумористичких радова.

Уз радове треба послати личне податке: 1. Презиме и име, 2. адресу, 3. раније занимање, 4. данашња дужност, 5. године старости.

Радове треба слати на адресу: Секретаријат Централног одбора УСАОЈ-а. Радови се могу доставити и преко земаљских одбора УСАО.

КУЛТУРНЕ БЕЛЕШКЕ

ХРВАТСКИ КЊИЖЕВНИЦИ: КОЛАР, БАЛОТА И ЗИМБРЕК У ПАРТИЗАНИМА

Доказ више о томе, ко је једини и истински борац за науку и културу наших народа, је и то што писци, уметници, научници прелазе све више на ослобођену територију. Пре три до четирх месеца, стигао је на ослобођену територију Хрватске, књижевник Славко Колар, писац хумористичких прича: „Ми смо за правцу“ „Или јесмо, или нијесмо“ итд.

Још су дошли: Мијо Мирковић, проф. универзитета, писац „Флавиуса“ и аутор чакавских песама, које је објављивао под псеудонимом Мате Балота, „затим“ Ладислав Зимбек, бивши уредник „Књижевних хоризоната“.

Ж

ПИОНИРИ — лист најмлађих у Југославији

У издању Централног одбора УСАОЈ-а изишао је лист најмлађих у Југославији чија је организација — Савез пионира — део УСАОЈ-а.

О циљу, задацима овога листа, каже се у уводној речи:

„Ево, ми вам дајемо и прве пионирске новине које ће вам помоћи у раду и у учењу, помоћи вам да окупите у пионирске организације сву децу вашег краја и штампаће за вас много лепих, ведрих и веселих прича, песама, слика, шала, скривалица и других разних мудростица. Поред тога, ове ће вам новине причати и о раду ваших другова из осталих крајева наше земље, истичати рад и вредноћу појединих пионира и појединих организација, обавештавати вас о знатнијим догађајима у земљи и у иностранству, доносити ствари из науке итд. Ове ће вас новине развеселити и много чему научити“.

Под најтежим условима, уз оскудна техничка средства, излазили су обласни и земаљски листови за наше најмлађе. Они су их радо читали, учили како се и они могу борити и допринети стварању бољег и лепшег живота. И овај централни лист најмлађих ће бити такав.

У томе је разлика овога листа од ранијих који су излазили за време Југославије.

Лист уређује књижевник Бранко Ђупић.

Пред сванућем

Овај чланак написао је Из а Ерелбург почетком ове године. Ми објављујемо онај део који је још актуелан.

Ми смо видели све — развалине Воронежа и шестомесечну Марусју Хроменкову која је била устрељена у селу Леснаја. Видели смо како у јаругама, рововима и јаммама леже тела људи.

Недавно сам имао прилику да проживим неколико недеља у Харкову. Ту сам видео шта значи мрак данашњег века. Шта је био Харков под чизмом завојача! — Џунгла, мучилиште. Четири стотине хиљада људи било је осуђено на смрт глађу. Није било ни једне књижаре ни једне библиотеке. Школе затворене, а деца на улици, на вешалима, на ђубришту.

Често сам у Харкову размисљао о другом граду: О Паризу. Мислио сам на Праг, Брисел, Осло. Познајем добро ове градове. Њихова бука и ведрина, топлина и светлост још ми је у сећању. Помисљах како ли је сада овим градовима! Како ли је после дугих година немачког ropcтвa! Мислим, и видим само ноћ, мрку и тешку.

О чему да говорим! — о најобичнијим стварима, о комадићу круха. Или о томе како је некада Европа била покрадена Богом који се претворно у бика и данас — да је покрадена од животиње која је себе убразила да је полубог.

Умирући Гете је кликнуо: »Светла!« А сада милиони његових земљака, докторе права и мајстора мучења, есецоваца и метафизичара, кобасичара и познаваоца генеалогичке, над-аријевачке и над-животиња, кличу на сав глас: »Мрака! Мрака!«

Што ће њима универзитети! Они имају своје олтере: мучилишта. Ја видим ова мучилишта у Прагу, Варшави, свуда...

Зар су због тога стари Грци извајали бесмртну

Афродиту, зар су због ових данашњих мучилишта живели Данте и Шекспир, Расин и Толстој. Њути и Галилеј! Шта је страшније од ових злих духова — суровост или глупост. Они могу да убију све петлове, али сунце неће због тога стати нити једне минуте. Ми смо преживели 1943 годину. Њу је исто тако преживела Европа. Ноћ пред сванућем обично је најмрачнија. Зли дуси узели су своје. А сада — сада зора свићел...

Постоји мудра изрека: »Очај доведен до свог краја, постаје животнорном надом.« Европа је додирнула дно, али је испливала. Сада ми са правом можемо казати: настао је прелом. Европа се подигла са мртвачког лекаја.

У епохама мира народи бивају често слепи, они држе да је сан мудрост, а уљудност љубав. У годинама великих беда и погрома народи ипак долазе до тога, да пронађу сами себе.

Зар није изванредно велик морални препород данашње Француске!

На другом крају Европе нашла је своју душу јуначка Југославија. Узалуд су јавни или тајни издајници помоћу лажи, као рђом, желели да мзједу срце Југославије. У подземљу, на неплодним горама и пећинама саграђено је оно, што нису могли биваши политичари да саграде у салонима: саграђена је држава.

Још би се могло говорити о многим другим. О хероизму киремних Чеха, о подвизима норвешких партизана, о Грцима...

Зашто је Европа нашла себе! Зашто је у најтамнијој ноћи блеснуло данас још невиђено, али неизбежно свануће! О чему данас кунуричу петли! Шта уверавају поети! Ко надахнује партизана! — Одговорну без гордости и без лицемерја:

Русија, — њене жртве, њена крв, њене победе...

Година 1943 почела је са Стаљинградом и завршила се наступом на Витебск и Бердичев. Нека војни посматрачи измере предњи пут од Владивостока до Керсона и од Воронежа до Коростена. Ја желим да кажим нешто друго: има стотине километара и има само један корак који дели славу од пропасти и пропад од славе. У 1943 години Русија је направила тај корак: она је одлучила исходом рата.

У 1943 години свет је увидео моћ Совјетске републике. Народи Европе разумели су срце своје родне сестре. Било је много неистина и много слепоче. Речи можемо заборавити. Али ко ће заборавити крв. Говорећи свечаним старинским језиком, ја ћу казати: 1943 година била је година објављења Русије. Надахнута чим високим примером, Европа је устала против своје смрти.

Неки немачки официр казвао је 1943 годину најмрачнијом годином немачке историје. Он има право. Предсећај погибје страшнији је од свега. Прошла је година све решила. Од Кавказа до Дњепра. Од Египта до Италије. Од свечаних победоносних ватри што су их по планинама Немци папили у знак прошлих победа, па до пожара Берлина, Хамбурга и Бремена. Неће више никада испливати са морског дна немачке подморнице. Неће више никада устати из гроба брандербуршке, померанске и остале дивизије. Немци чине сада само једно: они одгађају казну. Они су преступници спремни да пролију реке крви само да би добили годину, пола године, па чак и месец. Постоји руска пословица: »Ко се не задржи на грмљу, неће на репу.« Пошто се нису задржали на Волги, неће се Немци одржати нити на Двини...

1944 — ова цифра изгледа необична, Али ја је видим исписану на граниту и мрамору. То је година победе. То је наша и целог човечанства клетва. Јер земља жуди за класем, а срце за срећом...

У париском Лувру има једна статуа нарочите лепоте — Самофракиска победа. На њој нема главе. Али на победи су остала крила читава: она је летела и том лету има толико лепоте, да посетилац запазећи у салу где је стајала статуа, није могао дуго да се одвоји од ње, немогавши довољно да се наслади лепотом човечијег стваралачког духа.

Ми исто тако не видимо лице победе, али стојимо на вратима њене године, очарани њеном величином. Чује се шум њених крила... Није више далеко.

(Превео: ЛАВ КОРОШЕЦ)

МАЛИ ЛЕКСИКОН

Официрски и подофицирски чинови у Народно-ослободилачкој војсци

ОФИЦИРСКИ И ПОДОФИЦИРСКИ ЧИНОВИ у нашој Народно-ослободилачкој војсци уведени су декретом Врховног штаба НОВ и ПОЈ 1 маја 1943 год., а потврђени на другом заседању Антифашистичког већа народног ослобођења Југославије.

Ознаке за официрске и подофицирске чинове носе се на обема рукама, десет сантиметара изнад почетка рукава. Код виших официра ширити су дугачки десет сантиметара, а широки два, а код нижих дугачки седм, а широки један сантиметар. Златне шестокраке звезде стоје изнад ширита.

Виши официри носе на реверима копорана златни ромб са рубовима од три сантиметра.

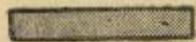

Нижки официри носе на реверима златни троугао са странама од три сантиметра.

Генерали носе на реверима исти ромб као виши официри пришивен на повеном ромбу чије су стране пола сантиметра шире од златног.

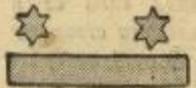
У нашој Народно-ослободилачкој војсци су следеће ознаке за официрске чинове:

Заставник носи на рукавима по један златан ширит дуг седм, а широк један сантиметар.

Потпоручник један ширит исте дужине са једном шестокраком звездом изнад ширита.

Поручник један ширит исте дужине са две шестокраке звезде изнад ширита.

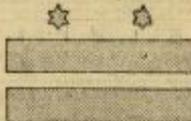
Капетан један ширит исте дужине са три шестокраке звезде изнад ширита.

Виши официри носе следеће ознаке:

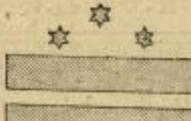

Мајор носи два златна ширита на обема рукама дуга десет а широка два сантиметра и по једну шестокраку златну звезду изнад ширита.

Потпуковник два ширита исте дужине са две шестокраке звезде изнад ширита.

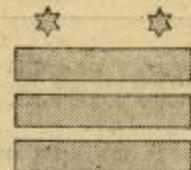
Пуковник два ширита исте дужине са три шестокраке звезде изнад ширита.

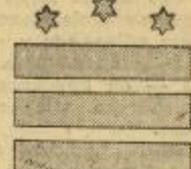
Генерал-мајор носи три златна ширита дуга по десет, а широка два см. са једном звездом изнад ширита.

Генерал-лајтнант три ширита исте дужине са две шестокраке звезде изнад ширита.

Генерал-пуковник три ширита исте дужине са три шестокраке звезде изнад ширита.

Ознаке за подофицирске чинове су следеће:

Десетар носи једну сменну шестокраку звезду на обема рукама десет сантиметра изнад рукава.

Млађи водник две смене шестокраке звезде.

Водник по три смене звезде на обема рукама.

Старији водник један сменни ширит дуг седм, а широк један см. више кога стоје три смене звезде.

Штабови дивизија унапређују подофицире, а врховни командант унапређује официре на предлог њивових претпостављених старешина.

Совјетски ратни хумор

АНЕГДОТА О ХИТЛЕРУ

Пре петнаест минута ухапсише фрау Зали.

То се десило код пекаре, која је иза ћошка. Њу су извели из реда и одвели у гестапо. Заплела се фрау Зали на Хитлеру. Тако је њој и требало! Не сме да буде тако непажљива. Замислите само — прича анегдоту о фиреру!

У пекари све оживело.

— Долијаја, је!

— Та фрау Зали никад није умела да задржи свој језик!

— А шта ли је она то причала, ви нисте чули?

— Боже ме сачувај да слушам такве ствари! Али све ми се чини да је она причала ту исту анегдоту у којој... Не! Ја чак нећу ни да је понављам.

— Ви мислите да је то анегдота о томе како је Хитлер дошао код врача?

— Ја ништа не мислим. Оставите ме на миру, молим вас! Какве везе има ту врача. Мени се чини да се говорило о томе како се једног дана Хитлер купао и умало што се није удавио, а у тај мах...

— Гаупости! Фрау Зали је моја суседка. Ја њу одлично познајем. Она није могла да прича такву анегдоту, која је сувише стара и отрцана. Ја сам сигурна да је она причала о томе како је један пут долазио Геринг код Хитлера и казао му...

— Не разумем! Зашто измишљавати оно чега није било? Ја сам стојао сасвим близу и могу потврдити, да фрау Зали није ни споменула Геринга. По свему изгледа, да је она причала како је Хитлер ишао аутомобилом и у мотору пуцла осовина...

— А ја сигурно знам да фрау Зали за ту анегдоту поима нема. Али она је јако волела да прича анегдоту како је Хитлер сањао њавола...

— И опет то није тачно! И зашто ви све губите час Геринга, час њавола? Ни о једном ни о другом није било говора. Ја то сасвим добро знам.

— Онда, какву је анегдоту причала фрау Зали?

— Тешко је то погодити.

— Наравно да је тешко кад постоји око пет стотина анегдота о Хитлеру.

— Више.

— Ево! У оном ћошку стоји фрау Шмалц.

Изгледа да је са њом разговарала фрау Зали.

— Фрау Шмалц, какву вам је анегдоту причала фрау Зали?

— Анегдоту? Никада фрау Зали није делила са ином своје анегдоте.

— Немојте тако да разговарате са нама фрау Шмалц, ми смо сви овде своји људи.

— Ми одлично знамо да је она нама причала анегдоту о фиреру.

— Шта? За кога ви то мене сматрате! Зар ја, фрау Шмалц па да слушам неке анегдоте о фиреру! Па ја би њу за ово!

— Па зашто сте се ви толико смејали?

— И зашто је ухапшена фрау Зали?

— Ја сам се стварно смејала, зато што ми је фрау Зали испричала сраховито смешну ствар. Али то није анегдота, Боже сачувај!

— Али њу ипак ухапсише?!

— Баш! Баш, због тога су је и узели. Фрау Зали је толико лакомислена — штирала ми је лањски говор Хитлеров...

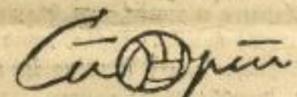
— Тише! Говорите тише...

— Тај говор, у коме је он казао да је руска армија разбијена...

— Тише! Забога тише!

Одговори брзо!

1. Која је наша најлепша стиља?
2. Која је највиша гора у Југославији?
3. Где је Јадранско Море најдубље?
4. Која река има најдужи ток на нашој територији?
5. Где пада највише воденог талога у Југославији?

На Биочу (Црна Гора) у августу месецу, подгоричка омладина обновила је напредни клуб „Црна Гора“.

Његове утакмице са тимовима VII и IX бригаде изазвале су код омладине најживље интересовање.

У Беранима на дан окружне конференције, 15 октобра, у присуству преко 10.000 омладинаца и омладинки, одржано је фудбалско такмичење између беранске и ядријевачке омладине.

Најживљи спортски покрет код нас почео је у Никшићу.

Омладина је формирала свој спорт клуб „Будућност“, са разним физкултурним секцијама.

МИРА ЛОНАЦ НЕМА АЛИ РУЧАК СПРЕМА

Цртеж Иве Кушњика

На пецање пошли док је још ведрога неба. Удице у руци носе; шта им више треба!

Ћира чека са рибарским стрљњем без конца. Мира прича: — Ево грађа, али нема лонца.

— Ево рибе! — Ћира кличе. Мира гуња хладно: — Без лонца ће нас обоје де остане гладно.

Љутит Ћира пеца даље — не потраја дуго — диме лонац за кување и изашта друго.

Чита Ћира „Пионир“ не боји се глади: Мира чека да се што пре масном рибом слади.